

– Den årlige produksjonen i Dharavi-slummen kan beløpe seg til inntil én milliard euro i året.

MUMBAI: Bendiksens første store prosjekt som fotograf ble skapt på en reise til Sibir hvor han særlig besøkte den lille byen Birobidzjan. Siden har han besøkt byer over hele verden, som her i Mumbai, India, i 2006.
FOTO: JONAS BENDIKSEN

HJEMME: Boka «Steder der vi bor» og den tilhørende utstillingen på Nobelsenteret består av bilder fra Nairobi, Caracas, Mumbai og Djakarta. Det spesielle med prosjektet er at Jonas Bendiksen har fått adgang til folks hjem og deres historier. Her er tømreren Santosh og kona Meena med datteren Sandhya i det 6 kvadratmeter store hjemmet i Dharavi-slummen.

FOTO: JONAS BENDIKSEN

Livet i slummen

En ung norsk stjernefotograf setter fokus på verdens raskest voksende boform: slummen.

AV FREDRIK GIERTSEN

Slum. Det er et fotografi fra Los Barrios i Venezuelas hovedstad. Det viser noen barn som danser på et jordgulv under et bølgeblikktak, opplyst av en enslig lampe. Fotografiet har fanget et lykkelig og sorgløst øyeblikk preget av universell hjemmekos og spontan glede. Men rett i bakgrunnen reiser to høyblokker seg truende i soloppgangen, og bak dem igjen ser man små lys fra utallige sårbare hjem som utgjør denne storbyen.

– Jeg er svært opptatt av befolkningsvekst og –mønstre, og jeg har med dette prosjektet forsøkt å se på dette i et historisk perspektiv, sier Jonas Bendiksen. Han er 30 år gammel, og som eneste nordiske fotograf tilknyttet det prestisjetunge fotokooperativet Magnum. Denne høsten kom han med boka *Steder der vi bor* som viser Bendiksens bilder fra slummen i Nairobi, Caracas, Mumbai og Djakarta. Mange av bildene er for tiden utstilt på Nobels Fredssenter.

– Da min far ble født, utgjorde jordas befolkning 2,5 milliarder mennesker, og da jeg selv kom til verden, var den på 4,5. Nå har jeg selv en liten sønn, og han er én av 6,5 mrd. jordboere.

Å få barn har gitt et nytt framtidsperspektiv, påpeker Bendiksen.

– Jeg forsøker av og til å se på omgivelsene gjennom min sønns øyne, og jeg spør meg selv innimellom om hvordan verden vil se ut når han blir voksen. Ved å studere statistikk som FN har samlet, oppdaget jeg at 2008 er et merkeår i verdens

historie. Dette er nemlig året da andelen mennesker som bor i by, ble større enn andelen som bor på landet. Samtidig er det året da den totale befolkningen som bor i slum, passerer én milliard. Dette var informasjon jeg følte det var umulig å ignorere, sier Bendiksen.

Fra Sovjet til Nairobi

Kanskje ble han født med det tyskerne kaller Fernweh, for han forlot i hvert fall fødebyen Tønsberg på 18-årsdagen, og har siden bodd i England, Russland og USA. Hans første store prosjekt som fotograf ble skapt på en reise til Sibir. Senere kom Jonas i konflikt med de russiske myndighetene, og ble nektet videre oppholdstillatelse. Dette tvang ham til å flytte fokus over på det gamle Sovjets randsoner, som da var blitt nye republikker. Bilder fra alle disse områdene utgjorde hans første bok, *Satellites*, som kom ut i 2006.

– Min interesse for Sovjetunionen var egentlig forbigående, så det var en tilfeldighet at prosjektet ble såpass omfattende. Da jeg fikk sjansen til å reise til slummen Kibera i Nairobi, begynte imidlertid en mer langsiktig idé å ta form. Av alle boformer er det slumbyene som vokser raskest, og snart er det ikke unntaket, men normen å bo i slum. Allikevel står det nesten aldri noe om dette i avisene, sier han.

Utstillingen på fredssenteret utgjøres av fire avlukker som hver har fire vegger. I hvert av disse avlukkene vises det på innerveggene bilder av de respektive byenes slumområder, hvorav mange er

tatt inni folks hjem. På denne måten blir hvert avlukke en tredimensjonal gjengivelse av hvordan slumbeboerne virkelig bor, noe som kompletteres av at det blir avspilt intervjuer med beboerne.

Jonas vil gjerne understreke hver enkelt slums særegenheter.

– I Dharavi i Mumbai bor det kanskje én million mennesker, og de mottar overhodet ingen offentlig støtte. Men i denne slummen finnes det tusener av små foretak i form av hjemmeindustri. BBC har regnet ut at den samlede årlige produksjonen i Dharavi kan beløpe seg til inntil én milliard euro i året, forteller Bendiksen.

– Men det er én ting slummen fullstendig mangler, og det er det sikkerhetsnett. Er ulykken først ute, så er det ingenting som kan redde deg. Det finnes ingen velferd i slummen: 25 prosent av barna i Kibera dør før de har fylt fem år. Det er riktignok noen lokale religiøse institusjoner som tilbyr noe hjelp, men de har også sin egen agenda. Dette er i det hele tatt et veldig følsomt emne.

I løpet av intervjuet legger Jonas stadig vekt på de normale sidene av folks liv i slummen.

– Skulle jeg velge tre ord som beskriver slummen, ville det bli «utfordringer», «kreativitet» og «beundring». Dette er den store lærdommen: man trenger ikke mye for å lage et hjem! ■

aktuell bok

Viktig fotobok fra verdens slumbyer

Jonas Bendiksen
Steder der vi bor
Forlaget Press (2008)